

Kommittédirektiv

Förbättrade möjligheter att bedriva kamerabevakning

Beslut vid regeringssammanträde den 2 juli 2026.

Sammanfattning

En särskild utredare ska analysera och kartlägga regelverket för kamerabevakning samt lämna förslag som förbättrar möjligheterna såväl för brottsbekämpande myndigheter som för andra aktörer att bedriva kamerabevakning. Syftet är att utöka, förenkla och tydliggöra möjligheterna att bedriva kamerabevakning för att bekämpa brott och öka tryggheten i samhället.

Utredaren ska bl.a.

- kartlägga befintlig nationell dataskyddslagstiftning och övriga regelverk som reglerar användningen av kamerabevakning,
- med utgångspunkt i kartläggningen analysera och bedöma om kamerabevakningslagen bör upphävas och kameraanvändning i stället bör regleras i det generella dataskyddsregelverket samt analysera behovet av kompletterande bestämmelser i den nationella dataskyddslagstiftningen,
- kartlägga och analysera vilka möjligheter aktörer som utför en uppgift av allmänt intresse enligt EU:s dataskyddsförordning har i dag för att bedriva kamerabevakning,
- med utgångspunkt i den kartläggningen ta ställning till om det finns behov av ett tydligare och utökat rättsligt stöd för dessa aktörer att bedriva kamerabevakning,
- lämna nödvändiga författningsförslag.

Uppdraget ska redovisas senast den 31 augusti 2027.

Kamerabevakning är ett centralt verktyg och det är viktigt att lagstiftningen underlättar användningen av kameror

Vikten av effektiva verktyg i brottsbekämpningen och i det trygghetsskapande arbetet

Allvarlig våldsbrottslighet, inte minst skjutningar och sprängningar inom den kriminella miljön, är ett svårt samhällsproblem. Det har blivit vanligare med dödligt våld utomhus och på allmänna platser. Vid flera tillfällen de senaste åren har våld kopplat till konflikter i den kriminella miljön drabbat personer utan koppling till konflikten. Utöver våldsbrottslighet är andra allvarliga brott vanligt förekommande i den kriminella miljön, däribland narkotikabrott.

Även om stort fokus de senaste åren har legat på att bekämpa den allvarliga brottslighet som utövas av kriminella nätverk och deras möjliggörare innebär också annan brottslighet allvarliga utmaningar för samhället. Grova vålds- och sexualbrott, gränsöverskridande brottslighet som människohandel samt stöldbrott, medför otrygghet och betydande skada för enskilda, företag och samhället i stort. Brott som skadegörelse och klotter kan också påverka känslan av trygghet. Regeringen har genomfört flera viktiga reformer för att stävja brottsutvecklingen, inte minst genom ökade resurser till de brottsbekämpande myndigheterna. Även om otryggheten har sjunkit något under senare år ligger den fortsatt fast på en hög nivå. I Brottsförebyggande rådets (Brå) trygghetsundersökning uppgav en fjärdedel av befolkningen 2025 att de känner sig otrygga ute sent på kvällen i det egna bostadsområdet. Särskilt oroande är otryggheten bland kvinnor samt i utsatta områden. Bland boende i områden med socioekonomiska utmaningar är andelen som känner sig otrygga vid utevistelse nästan dubbelt så stor som bland boende i områden med goda socioekonomiska förutsättningar (Brå 2025:15, Nationella trygghetsundersökningen 2025). Otrygghet är även nära kopplad till tilliten för samhället. Riskerna som brottsligheten ger upphov till utgör därmed ett allvarligt hot mot det demokratiska samhället.

En välfungerande och effektiv brottsbekämpning är en förutsättning för att bryta brottsutvecklingen och öka tryggheten i samhället. Uppgiften att utreda och lagföra brott är en fråga för brottsbekämpande myndigheter såsom Polismyndigheten. Brottsutvecklingen måste dock bekämpas med hela samhällets samlade förmåga. Flera samhällsaktörer, däribland kommuner och regioner, har med sina breda uppdrag och ansvar för grundläggande samhällsfunktioner en central roll i det arbetet. Kommunerna har också, bl.a. i enlighet med regleringen i ordningslagen (1993:1617), en viktig roll i upprätthållandet av den allmänna ordningen och säkerheten lokalt. Även

andra aktörer med uppdrag inom olika samhällsområden och enskilda aktörer med lokal förankring kan bidra till ökad trygghet i samhället. För att kunna vända den brottsutveckling som skett och återskapa tryggheten i samhället måste de brottsbekämpande myndigheterna och övriga aktörer ha effektiva och ändamålsenliga verktyg i sitt arbete med att bekämpa och förebygga brott samt att skapa trygghet på allmänna platser.

Kamerabevakning är ett effektivt verktyg i såväl det brottsbekämpande som i det trygghetsskapande arbetet

Kamerabevakning är ett särskilt betydelsefullt verktyg i de brottsbekämpande myndigheternas verksamhet (prop. 2017/18:231 s. 31 och prop. 2024/25:93 s. 41 och 42). Förutom att bevakning kan ha en trygghetsskapande effekt, som gör att fler människor vistas på offentliga platser, kan den bidra till brottsbekämpningen på flera olika sätt. Kamerabevakning kan användas som ett verktyg i myndigheternas brottsförebyggande arbete, i deras operativa arbete och vid utredningar av brott som har begåtts. Kamerabevakning kan samtidigt ha betydelse framförallt för att förhindra planerade brott, som exempelvis narkotikahandel. Bevakningen kan också ha positiva brottspreventiva effekter i bostadsområden. Störst effekt tycks bevakningen ha när den kombineras med andra åtgärder, som ordningsvakter eller annat brottspreventivt arbete som t.ex. enkla åtgärder som förbättrad belysning på särskilt utsatta platser (se prop. 2024/25:93 s. 41 och 42).

Kamerabevakning kan även underlätta avslöjandet av pågående brott och vara av avgörande betydelse i efterföljande brottsutredningar. Vid terrorattentatet i Stockholm 2017 var det t.ex. avgörande för utredningen att Polismyndigheten snabbt fick tillgång till bilder från andra aktörers kameror. Det bidrog till att en person fort kunde gripas och senare dömas. Nyttan kan vara stor vid utredningar av alla typer av brott som har begåtts på bevakade platser, t.ex. misshandel, rån, stölder, skadegörelse, narkotikabrott, våldtäkter och andra sexualbrott samt våldsamt upplopp. Nyttan kan vara särskilt stor vid brott i utsatta områden, om vittnen på grund av rädsla inte vill medverka i utredningen. Även aktörer som bedriver kamerabevakning men som inte bedriver brottsbekämpande verksamhet kan bidra till att utreda och lagföra brott genom att dela med sig av uppgifter som inhämtas med kameror till de brottsbekämpande myndigheterna (se prop. 2024/25:93 s. 42).

Kamerabevakning fyller alltså flera viktiga funktioner i den brottsbekämpande verksamheten, men kan också på ett effektivt sätt motverka brottslighet och andra ordningsstörningar när den sker i andra verksamheter, såsom skola och hälso- och sjukvård. Kamerabevakning kan därtill vara ett

viktigt verktyg för att förebygga eller begränsa verkningarna av olyckor. Behovet och efterfrågan av kamerabevakning för brottsbekämpande och trygghetsskapande ändamål har dessutom ökat på senare år, bl.a. som en konsekvens av kriminalitet och otrygghet på särskilt utsatta platser (se prop. 2024/25:93).

Det är viktigt att lagstiftningen underlättar användningen av kameror

Samhällsutvecklingen kräver att de brottsbekämpande myndigheterna och övriga samhället flyttar fram positionerna för att motverka och stävja de utmaningar som brottsligheten ger upphov till. Det handlar inte minst om användningen av kameror. I både den nationella strategin mot våldsbejakande extremism och terrorism (skr. 2023/24:56) och den nationella strategin mot organiserad brottslighet (skr. 2023/24:67) lyfts kamerabevakning fram som ett viktigt komplement till andra förebyggande och brottsbekämpande verktyg. Som ett led i detta arbete har tillståndskravet tagits bort för alla offentliga aktörer och brottsbekämpande myndigheter har fått utökade möjligheter att bedriva kamerabevakning (prop. 2024/25:93). Regeringen har också gett Polismyndigheten i uppdrag att öka antalet bevakningskameror till 5 000 vid utgången av 2027.

Det är viktigt att kamerabevakning kan användas på ett ändamålsenligt och effektivt sätt av brottsbekämpande myndigheter och andra aktörer. För att åstadkomma detta är det angeläget att lagstiftningen inte ställer upp onödiga hinder eller på andra sätt försvårar för aktörer att använda kamerabevakning som ett led i att bekämpa brott eller skapa trygga miljöer. Förenklingar av regelverket kan förväntas leda till att möjligheterna att kamerabevaka utnyttjas i större utsträckning. Det handlar också om att möjliggöra för aktörerna att bedriva kamerabevakning i den utsträckning som behövs samtidigt som ett effektivt skydd för den personliga integriteten upprätthålls.

Uppdraget att föreslå ett modernt regelverk för en enklare och effektivare användning av kamerabevakning

Den nuvarande regleringen av kamerabevakning är trots förbättringar på senare tid komplicerad och svår att tillämpa

När en bevakningskamera fångar en person på bild på ett sätt som gör att personen direkt eller indirekt kan identifieras är det fråga om behandling av personuppgifter. Regler om personuppgiftsbehandling finns på såväl EU-rättslig som nationell nivå. På EU-rättslig nivå regleras personuppgifts-

behandling i EU:s dataskyddsförordning¹ och i EU:s dataskyddsdirektiv². Den EU-rättsliga dataskyddsregleringen kompletteras, eller genomförs, i sin tur genom nationell dataskyddslagstiftning. För sådan verksamhet som faller utanför unionsrätten gäller i stället nationell dataskyddslagstiftning för respektive myndighets verksamhet. Om en tv-kamera, ett annat optisk-elektroniskt instrument eller en därmed jämförbar utrustning, utan att manövreras på platsen, används på ett sätt som innebär varaktig eller upprepad personbevakning gäller dessutom kamerabevakningslagen (2018:1200).

De aktörer som bedriver kamerabevakning har alltså att förhålla sig till flera komplexa regelverk. Utöver det EU-rättsliga regelverket är det fråga om kompletterande nationell dataskyddslagstiftning och sektorspecifika bestämmelser samt kamerabevakningslagen. Detta splittrade och svår-genomträngliga regelverk kan leda till svåra gränsdragningssvårigheter. Den kartläggning som 2023 års kamerabevakningsutredning (Ju 2023:01) genomförde bekräftar den bilden. I kartläggningen gav aktörer uttryck för att det är svårt och komplext att tillämpa kamerabevakningslagen, särskilt parallellt med den generella dataskyddsregleringen. Bland annat lyftes svårigheter beträffande intresseavvägningen och när man ska tillämpa kamerabevakningens intresseavvägning och när man endast ska tillämpa EU:s dataskyddsförordning (SOU 2024:27 s. 153–181). Aktörer har även lyft att gränsdragningssvårigheter uppkommer vid användningen av olika tekniska lösningar. Exempelvis omfattas användning av fastmonterade kameror och i huvudsak även drönare av kamerabevakningslagens tillämpningsområde medan kroppsburna kameror inte gör det. Liknande gränsdragningssvårigheter uppkommer när det gäller kamerabevakning som bedrivs från fordon där lagstiftningen gör skillnad på om tjänstemän finns i eller har lämnat fordonet (se prop. 2024/25:93 s. 101 och 102).

Trots att tillståndskravet för att bedriva kamerabevakning numera har avskaffats för offentlig verksamhet och förfarandet därigenom har blivit enklare, styrs användningen fortfarande av flera parallella regelverk. Även om aktörerna själva ska pröva om intresset av bevakning väger tyngre än det motstående intresset, behöver de förhålla sig till flera regelverk och avgöra vilka delar av kamerabevakningslagen som ska tillämpas. Det finns en risk

¹ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/679 av den 27 april 2016 om skydd för fysiska personer med avseende på behandling av personuppgifter och om det fria flödet av sådana uppgifter och om upphävande av direktiv 95/46/EG (allmän dataskyddsförordning).

² Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2016/680 av den 27 april 2016 om skydd för fysiska personer med avseende på behöriga myndigheters behandling av personuppgifter för att förebygga, förhindra, utreda, avslöja eller lagföra brott eller verkställa straffrättsliga påföljder, och det fria flödet av sådana uppgifter och om upphävande av rådets rambeslut 2008/977/RIF.

för att dessa delvis överlappande och svårtillgängliga regelverk kan ha en avhållande effekt och att aktörer avstår från att använda kameror trots att det finns såväl behov som förutsättningar för sådan användning.

Ett alternativ är att låta användningen av kamerabevakning regleras uteslutande av det generella dataskyddsregelverket

I Sverige har frågan om användning av bevakningskameror reglerats i en särskild lag under lång tid. Det huvudsakliga skälet till denna ordning har varit att säkerställa ett starkt skydd för enskildas personliga integritet. Det främsta skyddet har varit ett krav på tillstånd, vilket har funnits i svensk rätt sedan 1970-talet. I samband med att EU:s dataskyddsförordning trädde i kraft avskaffades dock tillståndskravet för privata aktörer (prop. 2017/18:231). Sedan dess har kravet på tillstånd successivt slopats även för andra aktörer. Under år 2020 avskaffades tillståndskravet för vissa delar av kollektivtrafiken och apoteksverksamhet och vissa brottsbekämpande myndigheter (prop. 2019/20:109 och prop. 2018/19:147). I april 2025 togs slutligen tillståndskravet bort för all offentlig verksamhet (prop. 2024/24:93).

Ett alternativ till den nuvarande regleringen med en särskild kamerabevakningslag är att låta förutsättningarna för användning av kamerabevakning uteslutande regleras av de allmänna bestämmelserna om personuppgiftsbehandling i det befintliga dataskyddsregelverket på EU-nivå och nationell nivå. I den mån det finns behov av särskilda bestämmelser för kamerabevakning skulle sådana kunna införas i den nationella dataskyddslagstiftningen.

Frågan om kamerabevakning ska regleras uteslutande av bestämmelserna i det generella dataskyddsregelverket har övervägts tidigare. I samband med införandet av kamerabevakningslagen gjorde regeringen bedömningen att införandet av EU:s dataskyddsförordning och dataskyddsdirektiv innebar att regleringen av personuppgiftsbehandling, i vart fall inledningsvis, skulle upplevas som ett förhållandevis komplext och svårtillämpat rättsområde och att det därför fanns goda skäl att behålla en särskilt anpassad svensk reglering (prop. 2017/18:231 s. 28 och 29). När tillståndskravet avskaffades för brottsbekämpande myndigheter framhölls att det fanns fördelar med ett mer sammanhållet regelverk som även omfattar kamerabevakning i brottsbekämpande syfte och att den kamerabevakning som bedrivs i brottsbekämpningen inte bör regleras enbart genom de allmänna reglerna om personuppgiftsbehandling (prop. 2018/19:147 s. 22). Under lagstiftningsarbetet med att ta bort tillståndskravet för all offentlig verksamhet aktualiserades frågan på nytt. Utredningen gjorde då bedömningen att en

sådan lösning skulle kräva ett helhetsgrepp om den nationella dataskyddslagstiftningen och eventuellt annan reglering än kamerabevakningslagen (SOU 2024:27 s. 258). Utredningen bedömde att det inte var lämpligt att genomföra ett sådant helhetsgrepp inom ramen för sitt uppdrag.

Det finns skäl att utreda frågan om hur användningen av kamerabevakning kan regleras av det generella dataskyddsregelverket

Brottsutvecklingen utgör ett allvarligt hot mot enskilda men också mot hela vårt samhälle. Kamerabevakning är ett centralt verktyg i såväl det brottsbekämpande som i det trygghetsskapande arbetet. Det är därför viktigt att regelverket som styr användningen av kamerabevakning är enkelt och ändamålsenligt utformat samt att det möjliggör för aktörer att använda kameror effektivt i sin verksamhet. Det kan dock ifrågasättas om det ser ut så i dag. Flera överlappande och komplicerade regelverk innebär att det blir svårt för statliga myndigheter, kommuner och regioner att avgöra om och hur kamerabevakning får bedrivas på en plats. Det finns därigenom en risk att aktörerna avstår från att använda kamerabevakning trots att det kan finnas behov av bevakning på en specifik plats. Det är mycket allvarligt om regelverket i sig ställer upp onödiga hinder eller på andra sätt försvårar användning av ett verktyg som kan bidra till att utreda och förebygga brott eller öka tryggheten på en plats.

Det har tidigare ansetts finnas skäl till att behålla ett sammanhållet regelverk för kamerabevakning och en särskild kamerabevakningslag. Samtidigt har det successivt skett en förflyttning av ansvaret för bedömningen av om kamerabevakningen är befogad från tillståndsmyndigheten till de aktörer som ska bevaka. Numera behandlas kamerabevakning på samma sätt som annan personuppgiftsbehandling i det avseendet. Ett naturligt nästa steg kan därför vara att upphäva den särskilda lagen och låta kamerabevakning regleras av det generella dataskyddsregelverket, som i sig ger ett långtgående integritetsskydd. Det skulle möjliggöra för ett tydligare fokus på den faktiska användningen av tekniken och de integritetsrisker som den medför snarare än tekniken i sig. En sådan förändring av regelverket kan även antas bidra till att möjligheterna för aktörerna att bedriva kamerabevakning utökas.

Av dessa skäl är det angeläget att utreda frågan om och i så fall hur kamerabevakning kan regleras i det generella dataskyddsregelverket.

Närmare om uppdraget

Frågan aktualiseras därmed om användningen av kamerabevakning skulle kunna regleras uteslutande av bestämmelserna i den generella dataskydds-

regleringen eller genom att det införs bestämmelser om kamerabevakning i den befintliga nationella dataskyddslagstiftningen.

För att kunna analysera och ta ställning till om och i sådana fall vilket av alternativen som är mest ändamålsenligt krävs ett helhetsgrepp av den nationella dataskyddslagstiftningen och övriga regelverk som styr användningen av kamerabevakning. Det behöver därför göras en sådan kartläggning av regelverket. Kartläggningen behöver dessutom tydliggöra gränsdragningen mellan de krav som följer av EU:s dataskyddsförordning respektive dataskyddsdirektivet och brottsdatalagen samt annan verksamhet som omfattas av kamerabevakningslagen. När en kartläggning har gjorts är det möjligt att analysera om det finns bestämmelser i kamerabevakningslagen som fortfarande behövs för att säkerställa ett fullgott skydd för den personliga integriteten.

En utgångspunkt för analysen bör vara att bestämmelser som begränsar bevakande aktörers möjligheter att bedriva kamerabevakning, och som inte är nödvändiga för att tillförsäkra ett ändamålsenligt skydd för den personliga integriteten, tas bort. Det bör även beaktas att den generella dataskyddsregleringen på EU-nivå och nationell nivå i sig ger ett långtgående skydd för den personliga integriteten. Det är angeläget att det nya regelverket möjliggör att kamerabevakning kan bedrivas oftare och på fler platser. Ett exempel som återkommande har lyfts som begränsande är den särskilda intresseavvägningen som ska göras enligt 8 § kamerabevakningslagen och att den gör det svårt att kamerabevaka platser som inte är brottsutsatta, men där det ändå kan finnas ett behov av att bevaka. Även om de allmänna reglerna om personuppgiftsbehandling inte innehåller en klar motsvarighet till intresseavvägningen ställer EU:s dataskyddsförordning krav på proportionalitet. En fråga är alltså om det behövs en bestämmelse som motsvarar den särskilda intresseavvägningen.

Vidare är det angeläget att förändringar av regelverket inte försämrar möjligheterna för bevakande aktörer, som exempelvis Polismyndigheten, att bedriva kamerabevakning utan att det kan svara mot aktörernas faktiska behov av kamerabevakning. Bevakande aktörers befintliga möjligheter att kamerabevaka behöver därför beaktas under uppdraget.

Det är samtidigt viktigt att beakta att användning av kamerateknik i sig är förenat med vissa risker för den personliga integriteten, bl.a. med hänsyn till den stora mängden uppgifter som sådan behandling kan innebära. I fråga om t.ex. skyltningskravet i 15 § kamerabevakningslagen är det också en viktig

avgränsning för att inte gränsen mellan kamerabevakning och hemlig kameraövervakning ska suddas ut.

En viktig faktor som bör beaktas vid analysen är att olika verksamheter kan ha olika behov av kamerabevakning. Behoven av kompletterande bestämmelser kan alltså skilja sig åt mellan myndigheter vars verksamhet omfattas av EU:s dataskyddsförordning och brottsdatalagen eller som rör nationell säkerhet alternativt annan verksamhet som faller utanför unionens befogenhet. Trots detta har samtliga aktörer i dag att förhålla sig till i stort sett samma bestämmelser i kamerabevakningslagen. Myndigheternas specifika dataskyddsregelverk skiljer sig dock ofta åt från varandra och är i normalfallet anpassade utifrån respektive myndighets verksamhet. Samma typ av överväganden och anpassning bör göras även vid kamerabevakning.

Det är angeläget att samtliga dessa aspekter beaktas vid bedömningen av behovet av kompletterande bestämmelser i det nationella dataskyddsregelverket.

För sådan kamerabevakning som faller inom ramen för brottsdatalagens tillämpningsområde behöver det vidare beaktas i vilken mån kompletterande bestämmelser behövs för att säkerställa att nationell reglering uppfyller de krav som följer av dataskyddsdirektivet. Det behöver dessutom beaktas att kamerabevakningslagen är tillämplig även för verksamhet som faller utanför det EU-rättsliga ramverket för personuppgiftsbehandling, såsom kamerabevakning som bedrivs av försvarsmyndigheterna eller Säkerhetspolisen i verksamhet som rör nationell säkerhet. Det ingår därför i uppdraget att se över behovet av eventuella regelförändringar för att säkerställa att dessa myndigheter fortsatt ska kunna bedriva den bevakning som verksamheten kräver. Det är samtidigt viktigt att nödvändiga begränsningar av viss kameraanvändning till skydd för totalförsvarets intressen kvarstår.

Utredaren ska därför

- kartlägga befintlig nationell dataskyddslagstiftning och övriga regelverk som reglerar användningen av kamerabevakning,
- med utgångspunkt i kartläggningen analysera och bedöma om kamerabevakningslagen bör upphävas och kameraanvändning i stället bör regleras i det generella dataskyddsregelverket samt analysera behovet av kompletterande bestämmelser i den nationella dataskyddslagstiftningen,

- oavsett bedömningen av om kamerabevakningslagen bör upphävas, föreslå utökade och förbättrade rättsliga möjligheter att bedriva effektiv kamerabevakning, och
- lämna nödvändiga författningsförslag.

Närliggande frågor

Under förutsättning att det ryms inom tiden för uppdraget är utredaren oförhindrad att ta upp och lämna författningsförslag som har samband med de frågeställningar som ska utredas särskilt och som syftar till att förbättra möjligheterna att använda kamerabevakning på effektivt sätt.

Uppdraget att överväga tydligare och utökade rättsliga möjligheter för att bedriva kamerabevakning

Förutsättningarna för aktörer som utför en uppgift av allmänt intresse behöver kartläggas

När en bevakningskamera fångar en person på bild på ett sätt som gör att personen kan identifieras är det fråga om personuppgiftsbehandling. Den kamerabevakning som statliga myndigheter, kommuner, regioner och andra än myndigheter som utför en uppgift av allmänt intresse bedriver omfattas huvudsakligen av EU:s dataskyddsförordnings tillämpningsområde.

En grundläggande förutsättning för att en aktör ska få bedriva kamerabevakning eller annan typ av personuppgiftsbehandling enligt EU:s dataskyddsförordning är att det finns en rättslig grund för behandlingen. Den rättsliga grund som aktualiseras vid myndigheters behandling av personuppgifter är framför allt att behandlingen ska vara nödvändig för att utföra en uppgift av allmänt intresse eller som ett led i den personuppgiftsansvariges myndighetsutövning (artikel 6.1 e). Uppgiften av allmänt intresse ska vara fastställd i unionsrätten eller i den nationella rätten (artikel 6.3). Medlemsstaterna får behålla eller införa särskild nationell lagstiftning för kamerabevakning i syfte att anpassa tillämpningen av bestämmelserna i EU:s dataskyddsförordning genom att fastställa ännu mer specifika krav för behandlingen, så länge det är förenligt med de grundläggande principerna i förordningen.

Sverige har i 2 kap. 2 § lagen (2018:218) med kompletterande bestämmelser till EU:s dataskyddsförordning bl.a. angett att personuppgifter får behandlas för att utföra en uppgift av allmänt intresse som följer av lag eller annan författning, av kollektivavtal eller av beslut som har meddelats med stöd av lag eller annan författning.

Det måste följaktligen finnas en bestämmelse som fastställer uppgiften av allmänt intresse. Den fastställda rättsliga grunden behöver vara tydlig och precis. Dess tillämpning ska vara förutsebar för den som omfattas av den. Vilken grad av tydlighet och precision som krävs för att en viss behandling av personuppgifter ska anses vara nödvändig, måste bedömas från fall till fall utifrån behandlingens och verksamhetens karaktär. Behandling av personuppgifter som inte utgör någon egentlig begränsning av den personliga integriteten kan ske med stöd av en rättslig grund som är allmänt hållen. Ett mer kännbart intrång kräver emellertid att den rättsliga grunden är mer preciserad och därmed gör intrånget förutsebart (prop. 2017/18:105 s. 51). För att en bestämmelse ska kunna ligga till grund för kamerabevakning behöver den vara så pass tydlig och förutsebar att enskilda objektivt ska kunna förvänta sig att kamerabevakning kan vara ett verktyg för att utföra uppgiften (SOU 2024:27 s. 361). Bestämmelser som kan utgöra grund för kamerabevakning är exempelvis 5 kap. 3 § skollagen (2010:800) och 14 § lagen (2023:196) om kommuners ansvar för brottsförebyggande arbete.

För att statliga myndigheter som inte har ett brottsbekämpande uppdrag, kommuner och regioner samt andra än myndigheter som utför en uppgift av allmänt intresse ska få bedriva kamerabevakning krävs alltså att det finns ett rättsligt stöd som kan åberopas som grund för bevakningen.

Trots att kamerabevakning är ett viktigt verktyg i det brottsförebyggande och trygghetsskapande arbetet finns det oklarheter när det gäller vilket rättsligt stöd som offentliga aktörer och andra aktörer som utför en uppgift av allmänt intresse kan åberopa som grund för att bedriva bevakning. Det finns även oklarheter om det överhuvudtaget finns en uppgift av allmänt intresse fastställd i nationell rätt för all den bevakning som offentliga verksamheter har behov av att bedriva. Någon sådan heltäckande kartläggning har ännu inte gjorts. 2023 års kamerabevakningsutredning bedömde att det inte fanns tid att göra en mer heltäckande översyn av frågan (SOU 2024:27 s. 360). Utredningen begränsade därför sin bedömning och lämnade ett förslag i fråga om kommuners kamerabevakning vid offentliga platser. Under remissbehandlingen av betänkandet framförde Integritetsskyddsmyndigheten att det bör göras en kartläggning över vilket rättsligt stöd som finns för alla berörda aktörer när tillståndsplikten tas bort. Myndigheten påpekade att det kan finnas en risk för att aktörerna saknar rättslig grund att bedriva kamerabevakning.

Mot den bakgrunden behöver det utredas om det finns behov av tydligare och förbättrade rättsliga möjligheter för aktörer som utför en uppgift av allmänt intresse att bedriva kamerabevakning.

Närmare om uppdraget

Aktörer som utför en uppgift av allmänt intresse har genom sitt breda och varierande ansvar för olika samhällsfunktioner en central roll i det brottsförebyggande och trygghetsskapande arbetet. De kan även bidra till att utreda och lagföra brott genom att dela med sig av uppgifter som inhämtas med kameror till de brottsbekämpande myndigheterna. Det är därför angeläget att dessa aktörer, i den mån de har ett behov av att kamerabevaka, också har ett tydligt rättsligt stöd för sådan bevakning. För att kunna ta ställning till om det rättsliga regelverket är tillräckligt eller om det behöver kompletteras behöver det, precis som Integritetsskyddsmyndigheten har efterfrågat, göras en kartläggning över vilket rättsligt stöd som finns för att bedriva kamerabevakning. En sådan kartläggning bör endast avse aktörer vars verksamhet omfattas av EU:s dataskyddsförordning.

Utifrån kartläggningen behöver det även analyseras om det rättsliga utrymmet för att bedriva kamerabevakning är tillräckligt och anpassat efter de behov som finns i dag eller om det behöver utvidgas för att möta de utmaningar som samhällsutvecklingen ger upphov till. Det handlar ytterst om att möjliggöra att de bevakande aktörerna har de rättsliga förutsättningar som de behöver samtidigt som det blir tydligt och förutsebart för enskilda att kamerabevakning kan vara ett verktyg som används.

En utgångspunkt för analysen bör vara att det rättsliga utrymme som EU:s dataskyddsförordning medger utnyttjas fullt ut för att tillgodose aktörernas legitima behov av kamerabevakning. Intrång i den personliga integriteten måste samtidigt alltid vara nödvändiga och proportionerliga i förhållande till det berättigade intresse som ska tillgodoses med behandlingen av personuppgifterna.

Utredaren ska därför

- kartlägga och analysera vilka möjligheter aktörer som utför en uppgift av allmänt intresse enligt EU:s dataskyddsförordning har i dag för att bedriva kamerabevakning,
- med utgångspunkt i den kartläggningen ta ställning till om det finns behov av ett tydligare och utökat rättsligt stöd för dessa aktörer att bedriva kamerabevakning,

- oavsett ställningstagandet i sak, lämna förslag som innebär utökade rättsliga möjligheter för aktörerna att bedriva kamerabevakning, och
- lämna nödvändiga författningsförslag.

Konsekvensbeskrivningar

Utredaren ska utöver vad som följer av kommittéförordningen (1998:1474) och förordningen (2024:183) om konsekvensutredningar noga redovisa förslagets effekter för den personliga integriteten och enskildas benägenhet att nyttja olika samhällsfunktioner. Utredaren ska också lägga särskild vikt vid att beskriva förslagets betydelse för brottsligheten och det brottsförebyggande arbetet. Utredaren ska därutöver beskriva förslagets konsekvenser för totalförsvaret. Om förslagen kan förväntas leda till kostnadsökningar för det allmänna, ska utredaren även föreslå hur dessa ska finansieras.

Kontakter och redovisning av uppdraget

Utredaren ska hålla sig informerad om och beakta relevant arbete som pågår inom Regeringskansliet, utredningsväsendet och inom EU. Av särskilt intresse är kommissionens förslag om ändringar i EU:s dataskyddsförordning ((COM) 2025 837) och de pågående utredningarna Utredningen om hemliga och preventiva tvångsmedel (Ju 2025:04), Utredningen om Polismyndighetens behandling av personuppgifter (Ju 2026:02) och arbetet inom ramen för de nyligen beslutade direktiven En modern och ändamålsenlig dataskyddsreglering för Skatteverkets och Tullverkets brottsbekämpande verksamheter samt ett stärkt skydd för personal vid Skatteverket, Tullverket och Kronofogdemyndigheten (dir. 2026:28). Under genomförandet av uppdraget ska utredaren också ha en dialog med och inhämta upplysningar från berörda myndigheter och aktörer, däribland Försvarsmakten, Polismyndigheten, Säkerhetspolisen, Tullverket och Brottsförebyggande rådet, i den utsträckning det bedöms lämpligt.

Uppdraget ska redovisas senast den 31 augusti 2027.

(Justitiedepartementet)